

Høringsinnspill til Representantforslag om en handlingsplan mot antisiganisme

Likestillings- og diskrimineringsombudet (Ombudet) er en av pådriverne for en handlingsplan mot antisiganisme. Ombudet mener at en slik plan er viktig for å imøtekomme forpliktelsene Norge har etter rasediskrimineringskonvensjonen (CERD) og anbefalingene fra CERD-komiteen.¹ Den rådgivende komité for rammekonvensjonen om beskyttelse av nasjonale minoriteter, oppfordrer norske myndigheter til å utarbeide en handlingsplan for å bekjempe antisiganisme.²

Antisiganisme, er en spesifikk form for rasisme som norske romer og romanifolket/tatere, to av våre fem nasjonale minoriteter, er utsatt for. Flere befolkningsgrupper har opplevd fornorskning, og konsekvensene av dette ser vi fortsatt i form av rasisme, diskriminering og marginalisering. En godt utformet handlingsplan mot antisiganisme, som involverer gruppene den er til for, kan være både prinsipielt viktig og bidra til å bøte på uretten som gruppene møter på i sin hverdag.

Holdningsundersøkelsene som representantforslaget viser til, underbygger erfaringer og tilbakemeldinger Ombudet har i møte med gruppene selv og sivilt samfunn. Representanter fra tatere/romanifolket har over tid vist til at de kan utsettes for hatefulle ytringer, diskriminering på campingplasser og opplever utfordringer knyttet til likeverdige tjenester som bunner i fordommer og uvitenhet. Ombudet får meldinger fra personer i den romske befolkningen om vold og trakassering i det offentlige rom, diskriminering på boligmarkedet og at de kan nektes tilgang til varer og tjenester. De vi har snakket med, forteller om økt stress, frykt og fortvilelse.

Regjeringens handlingsplan mot rasisme og diskriminering (2024 – 2027), har som formål å bekjempe rasisme og etnisk diskriminering også mot romer og romanifolket/tatere. Handlingsplanen er et viktig verktøy i norske myndighetenes

¹ Artikkel 7 i CERD-konvensjonen forplikter statspartene til å ta øyeblikkelige og effektive forholdsregler for å bekjempe fordommer som fører til rasediskriminering og fremme forståelse mellom etniske grupper. I sin generelle anbefaling nr. 5 understreker CERD-komiteen viktigheten av artikkel 7 i bekjempelsen av rasediskriminering generelt. Komiteen har også viet en egen generell anbefaling til rasisme og diskriminering av romer (se «General Recommendation No. 27 on Discrimination against Roma» av 16.08.2000).

² Komiteens anbefaling 148 fra den femte overvåkingssyklusen.

arbeid mot diskriminering. Det er likevel vår vurdering at handlingsplanen ikke i tilstrekkelig grad fanger opp situasjonen til norske romer og romanifolket/tatere, eller legger til rette for gode tiltak som kan bøte på utfordringer gruppene står overfor. Handlingsplanen nevner ikke begrepet antisiganisme og fanger dermed ikke opp hva den type rasisme faktisk er og hvordan den har tilpasset seg samfunnsutviklingen i Norge.

I Norge forskes det lite på norske romer og tatere/romanifolket, og det er ulike årsaker til dette. Dessverre har ikke den generelle handlingsplanen klart å adressere kunnskapsbehovet om norske romers og romanifolket/tateres situasjon i dag. Det er likevel mulig å få frem erfaringer fra mindre, utsatte grupper i samfunnet. Handlingsplanen mot antisemittisme, mener vi er et eksempel til etterfølgelse. Den er skreddersydd situasjonen til norske jøder og løfter frem overordnede områder der en særskilt innsats trengs. Tilsvarende kan og bør gjøres for norske romer og tatere/romanifolket. Det er ombudets sterke anbefaling at komiteen går inn for at en tilsvarende handlingsplan lages mot antisiganisme.

Sendt inn 30.04.2025